

Development of Fine Motor Skills Using Drawing and Painting Activities of Early Childhood Children, Kindergarten 3

Kwantitsara Apisuksakul^{1*} Sunan Solgosoom¹ and Purimphut Phaiboonsuk¹

¹ Pathumthani University, Thailand

* Corresponding author. E-mail: mongkon.j@ptu.ac.th

ABSTRACT

This article aimed to compare the ability to use small hand muscles of early childhood children in Kindergarten 3 before and after and after using drawing and painting. It is a quasi-experimental research. The sample group consisted of 32 early childhood children in kindergarten 3/2, semester 1, academic year 2022, obtained through purposive sampling. The tools used to collect data include 1) a plan for organizing early childhood drawing and painting activities, 2) a set of early childhood drawing and painting activities, and 3) a form for observing the development of small muscles in early childhood, which has been quality assessed by experts already, analysis data by mean, standard deviation and percentage of progress. The results of the study found that results of comparing the ability to use small hand muscles of preschool children in Kindergarten 3 before and after using drawing and painting overall and in each aspect, early childhood children have the ability to use small hand muscles after using drawing and painting, activities were significantly higher than before the activity at the 0.01 level.

Keywords: Fine Motor Skill, Kindergarten, Drawing and Coloring

การพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กโดยใช้กิจกรรมวาดภาพระบายสีของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3

ขวัญิศศรา อภิสุขสกุล^{1*} สุนันท์ ศลโกสม¹ และ ปริมปรัชญ์ ไพบุลย์สุข¹

¹ มหาวิทยาลัยปทุมธานี ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: mongkon.j@ptu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ก่อนและหลังใช้การวาดภาพและระบายสี เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาล 3/2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 32 คน ได้มาโดยการเลือกสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แผนการจัดกิจกรรมวาดภาพและระบายสีของเด็กปฐมวัย 2) ชุดกิจกรรมวาดภาพและระบายสีของเด็กปฐมวัย และ 3) แบบสังเกตพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยโดยผ่านการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละของความก้าวหน้า ผลการศึกษาพบว่า ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ก่อนและหลังใช้การวาดภาพและระบายสีโดยรวมและรายด้านเด็กปฐมวัยมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กหลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ: การพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก, เด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาล 3, กิจกรรมวาดภาพระบายสี

© 2023 JSSP: Journal of Social Science Panyapat

บทนำ

การศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไทยทุกคน การจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ให้โอกาสคนไทยทุกคนได้รับบริการทางการศึกษาตั้งแต่ปฐมวัยถึงมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า เป็นการส่งเสริมรากฐานการเรียนรู้เพื่อเป็นต้นทุนทางปัญญาที่สำคัญในการพัฒนาทักษะ คุณลักษณะและสมรรถนะในการประกอบสัมมาชีพ และการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการเสริมสร้างบุคคลให้เจริญเติบโต ได้รับการพัฒนาทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา การศึกษาจึงเป็นปัจจัยพื้นฐานที่บ่งบอกถึงศักยภาพและคุณภาพชีวิตของคนในประเทศ ซึ่งการวางรากฐานการพัฒนามนุษย์ต้องปลูกฝังตั้งแต่ระดับชั้นปฐมวัย เนื่องจากเป็นวัยที่ร่างกายมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว จึงสามารถเรียนรู้ได้มากกว่าช่วงวัยอื่น ดังนั้นเด็กปฐมวัยทุกคนจะได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา เพื่อก้าวไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ การจัดการศึกษาปฐมวัยถือเป็นช่วงวัยทองของชีวิต ซึ่งเด็กแต่ละคนมักพบกับความเปลี่ยนแปลงต่างๆ เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งถือเป็นประสบการณ์สำคัญยิ่งสำหรับเด็กในการเรียนรู้และปรับตัวเพื่อก้าวผ่านความเปลี่ยนแปลงนั้นไปสู่การเรียนรู้ในระดับชั้นที่สูงขึ้นต่อไปได้อย่างมีคุณภาพ (ยศวีร์ สายฟ้า, 2557)

การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวมตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปีบริบูรณ์ บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดู และการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรักความเอื้ออาทรและความเข้าใจของทุกคนเพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (ปรารณา กุศลโกมล และสุรสา จันทนา, 2565) ช่วงเวลาที่สำคัญและจำเป็นที่สุดของการพัฒนาสมอง คือช่วงเวลา 5 ปีแรกของชีวิต หรือช่วงเด็กปฐมวัย เพราะถือว่าเป็นช่วงอายุที่มีอัตราของพัฒนาการสูงสุด เป็นจังหวะทองของการวางรากฐานการพัฒนา ความเจริญเติบโตในทุกด้านฉะนั้นถ้าเด็กได้รับการเลี้ยงดูที่ดีและถูกต้องตามหลักจิตวิทยาและหลักวิชาการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

เด็กก็จะพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ ในทางตรงข้ามหากเด็กไม่ได้รับการเลี้ยงดูและพัฒนาอย่างถูกต้องในช่วงเวลานี้ เมื่อพ้นวัยนี้ไปแล้ว โอกาสทองเช่นนี้ก็จะไม่หวนกลับคืนมาอีก การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยจึงเป็นการจัดการศึกษาที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากการจัดการศึกษาในระดับอื่น เพราะอยู่ในช่วงพลังแห่งการเรียนรู้ ซึ่งเป็นรากฐานแห่งการพัฒนา ศักยภาพทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา การจัดการศึกษาให้กับเด็กระดับนี้จึงควรส่งเสริมให้เด็กมีชีวิต การเรียนรู้เต็มที่ การเรียนรู้ควรอยู่ที่ตัวเด็กเป็นผู้สรรค์สร้างความรู้ขึ้นด้วยตนเอง เด็กลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง (ประสน จุมพรม, 2550)

พัฒนาการด้านร่างกายเป็นพัฒนาการด้านหนึ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวันของเด็กปฐมวัย ซึ่งกุลยา ตันติผลาชีวะ (2551) กล่าวว่า กล้ามเนื้อเล็กเป็นพัฒนาการทางกายอีกส่วนหนึ่งที่สำคัญมาก เพราะหมายถึงการสร้างเสริมความสามารถในการหยิบจับ คัดเขียน และทำกิจกรรมที่ต้องใช้กล้ามเนื้อนิ้วมือ ฝ่ามือและข้อต่อ การส่งเสริมพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กเป็นการพัฒนากล้ามเนื้อนิ้วมือ เพราะเด็กต้องใช้มือในการทำกิจกรรมที่สำคัญ ได้แก่ การเขียนหนังสือ การจัดการกระทำ หยิบ จับ ปั่นแต่งสิ่งต่างๆ การส่งเสริมการใช้กล้ามเนื้อมือไม่เพียงแต่พัฒนาการของกล้ามเนื้อนิ้วมือให้แข็งแรงเท่านั้น แต่ยังเป็นส่งเสริมความสามารถของการใช้สายตากับมือให้สัมพันธ์กันด้วย การส่งเสริมพัฒนาการกล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กต้องพัฒนาควบคู่กันไป และเด็กต้องได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่อง จะเห็นได้ว่าการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กจึงเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับเด็กปฐมวัย ทักษะการเขียนการหยิบ การจับจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับความแข็งแรงของกล้ามเนื้อมัดเล็ก เด็กปฐมวัยต้องได้รับการจัดกิจกรรมที่เด็กได้ใช้กล้ามเนื้อเล็กมือ นิ้วมือ ในการทำกิจกรรมต่างๆ อย่างหลากหลาย และเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยแต่ละคนจะมีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับความแข็งแรงความยืดหยุ่นความสามารถในการควบคุม และการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา ครูจึงควรจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กให้มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับเด็กแต่ละคน (Huffman and Fortenberry, 2011) ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาหันมาให้ความสำคัญกับการศึกษาระดับปฐมวัยมากขึ้นเนื่องจากการจัดการศึกษาที่ผ่านมาการเรียนการสอนที่เน้นผู้สอนเป็นศูนย์กลาง เน้นการถ่ายทอดความรู้และเนื้อหาตามตำราและแบบฝึกหัด โดยละเลยการมุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาศักยภาพประกอบกับสถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้จัดการเรียนการสอนเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัยทุกด้านอย่างแท้จริง มุ่งที่จะเร่งให้เด็กเรียนเขียนและอ่าน ซึ่งผลการไม่ให้อิสระเด็กในการแสดงออกบังคับให้เด็กเขียนหนังสือเป็นผลทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กไม่เป็นไปตามพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย ดังนั้นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องสำหรับเด็กปฐมวัยจึงมีหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดู และจัดประสบการณ์ให้เด็กได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพเพราะจะเป็นพื้นฐานที่ช่วยเตรียมพร้อมให้เด็กประสบความสำเร็จในการเรียนและในชีวิตของเด็กต่อไป (ผกาภานต์ น้อยเนียม, 2556)

แนวทางพัฒนาการเรียนรู้ในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพเป็นวิธีการจำเป็นที่จะต้องส่งเสริมการเรียนรู้จากช่วงปฐมวัย เนื่องจากเป็นวัยเริ่มต้นของพัฒนาการด้านต่างๆ การจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการรอบด้าน ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เพื่อให้เกิดทักษะการเรียนรู้ที่ดีถือเป็นการวางรากฐานสำคัญในการเตรียมความพร้อมต่อการเรียนรู้ของเด็กในวัยนี้ก่อนที่จะก้าวสู่วัยประถมศึกษาต่อไป จากการศึกษาสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาเด็กวัยประถมศึกษา ซึ่งนอกจากจะเป็นการเตรียมความพร้อมต่อการเรียนรู้ในระดับขั้นที่สูงขึ้นแล้วนั้น การส่งเสริมรากฐานการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยยังเป็นพื้นฐานในการสร้างการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตอีกด้วย และเมื่อเด็กวัยนี้ได้รับการเตรียมตัวหรือวางพื้นฐานด้านพัฒนาการไว้ดีและเหมาะสมแล้ว ยังสามารถจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นได้เป็นศูนย์กลาง จัดกิจกรรมที่หลากหลาย เน้นกระบวนการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมหรือทำงานเป็นกลุ่ม และเกิดประสบการณ์ตรงจากการเรียนรู้สถานที่จริง จากสภาพแวดล้อมและธรรมชาติ โดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม การมีวินัยในตนเอง เป็นการฝึกให้เด็กได้รู้จักพึ่งพาตนเองตามวัย รวมทั้งการจัดสภาพแวดล้อมที่จูงใจให้เด็กเกิดการเรียนรู้ มีจินตนาการที่ดี ช่วยให้เด็กพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพแล้ว ยังเป็นการวางรากฐานชีวิตที่มั่นคงให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข (ชุดิมา เล็กพงศ์, 2565)

การส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยสามารถทำได้หลายวิธี เช่น กิจกรรมการเคลื่อนไหว และจังหวะ การเล่นตามมุม กิจกรรมเกมการศึกษาและกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เช่น การวาดภาพระบายสี การปั้น การฉีก

ตัด ปะ การประดิษฐ์เศษวัสดุ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับรุ่งรวี กนกวิบูลย์ศรี (2555) ที่กล่าวว่า กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เช่น การหาดินน้ำมันหรือแป้งโดมาปั้นเล่น จัดหากระดาษ ฟูกกัน สีเทียน สีไม้ เพื่อวาดภาพ ระบายสี หรืออาจเปลี่ยนกิจกรรมการวาดภาพในกระดาษมาเป็นการใช้ไม้วาดบนพื้นดิน พื้นทรายในสนามหน้าบ้านก็ได้ หรือกิจกรรมการร้อยดอกไม้ด้วย ก้านมะพร้าว ซึ่งเด็กต้องมีสมาธิ นิ้วมือต้องจับให้แน่น ต้องใช้สายตาในการเสียบดอกไม้ หรือการหาเครื่องเล่นประเภทเสียบ ต่อ เช่น พลาสติกสร้างสรรค์ช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมือและสายตาได้เหมือนกัน ลักษณะของกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยนั้นจะบูรณาการในช่วงของกิจกรรมสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสในการรับรู้ และการเคลื่อนไหวร่างกายในการควบคุมลำตัว แขน นิ้วมือให้ประสานสัมพันธ์กันกับการใช้เครื่องมือต่างๆ เพื่อสร้างสรรค์ผลงานตามความต้องการของตนเอง (สรวพร กุศลสง, 2553) เพราะการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยมีความจำเป็นที่จะต้องจัดให้เหมาะสมกับเด็กเพื่อช่วยกระตุ้นให้เกิดพัฒนาการอย่างเต็มศักยภาพ โดยคำนึงถึงตัวเด็กเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้เด็กได้แสดงออกทางความคิด จินตนาการ และกิจกรรมที่จัดควรเปิดโอกาสให้เด็กเป็นผู้ริเริ่ม มีการยืดหยุ่นได้ตามความต้องการและความสนใจของเด็ก และที่สำคัญกิจกรรมที่จัดควรเน้นให้มีสื่อของจริง ให้เด็กมีโอกาสสังเกต สำรวจ ค้นคว้า ทดลอง แก้ปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นเหมือนกับกิจกรรมทั่วไป แตกต่างตรงที่กิจกรรมสร้างสรรค์นั้นเป็นกิจกรรมที่ไม่มีการบังคับให้เด็กทำ แต่เป็นกิจกรรมเสรีที่เด็กทุกคนสามารถจะทำได้เมื่อตนเองเกิดความต้องการพอใจและสนใจ โดยใช้ศิลปะหรือวิธีการต่างๆ เป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรม เช่น การวาดภาพ ระบายสี พิมพ์ภาพ ปั้น ฝึก ตัด ปะ การประดิษฐ์ ฯลฯ ซึ่งการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กได้เป็นอย่างดี ช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ทางศิลปะ เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง เด็กได้สัมผัสกับสื่อวัสดุต่างผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า เด็กได้รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ ช่วยฝึกการแก้ปัญหา ผ่อนคลาย อารมณ์ ทำให้จิตใจสงบ อ่อนโยน มีสมาธิในการทำงาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

โรงเรียนโชคชัยรังสิต สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เป็นโรงเรียนประเภทสามัญศึกษา เปิดสอนหลักสูตรระดับก่อนประถมศึกษา และระดับประถมศึกษา และโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program) โดยเปิดสอนตั้งแต่ระดับเตรียมอนุบาลถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3 – 5 ปี มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญา ที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล จัดกิจกรรมที่มีการพัฒนากล้ามเนื้อส่วนต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมกับวัย ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกในระดับดี แต่ยังมีจุดต้องปรับปรุงในรายละเอียดอาทิการพัฒนา ด้านร่างกาย (โรงเรียนโชคชัยรังสิต, 2565)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าผู้วิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กด้วยวิธีการต่างๆ เช่น งานวิจัยของปรารณา กุศลโกมล และสุรสา จันทนา (2565) ได้วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยด้วยกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ งานวิจัยของผกาภรณ์ น้อยเนียม (2556) ได้วิจัยเกี่ยวกับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กอายุ 4-5 ปี ที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยดิน งานวิจัยของรวิพร ผาด่าน (2557) ได้วิจัยเกี่ยวกับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การฝึก ตัด ปะเศษวัสดุ งานวิจัยของณัฐนรี บุบผศิริ (2564) ได้วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิซึม เป็นต้น

จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าว คณะผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กโดยใช้กิจกรรมวาดภาพระบายสีของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กในเวลาที่เหมาะสมสอดคล้องต่อสถานการณ์ปัจจุบันให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ก่อนและหลังใช้การวาดภาพและระบายสี

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบทดลอง โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ เด็กปฐมวัยชาย - หญิง ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ของโรงเรียนโชคชัยรังสิต นักเรียนมี 4 ห้อง จำนวน 135 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เด็กปฐมวัยชาย - หญิง ชั้นอนุบาลปีที่ 3/2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ของโรงเรียนโชคชัยรังสิต มีนักเรียนจำนวน 32 คน โดยใช้การสุ่มแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดกิจกรรมวาดภาพและระบายสีของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3/2 จำนวน 12 แผน

2.2 ชุดกิจกรรมวาดภาพและระบายสีของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3/2 จำนวน 6 ชุด ประกอบด้วยกิจกรรมการควบคุมกล้ามเนื้อ ตาแหน่งภาพ การระบายสี รายละเอียด ความหลากหลาย ความหมายของภาพ ซึ่งได้ผ่านการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน

2.3 แบบสังเกตพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วยการควบคุมกล้ามเนื้อ ตาแหน่งภาพ การระบายสี รายละเอียด ความหลากหลาย ความหมายของภาพในแต่ละองค์ประกอบมีเกณฑ์การให้คะแนนแบ่งออกเป็น 3 ระดับ โดยให้คะแนน 1, 2 และ 3 คะแนน

3 หมายถึง ทำได้เองทันที

2 หมายถึง ทำได้เมื่อครูกระตุ้น

1 หมายถึง ทำผลงานได้แต่ไม่เป็นรูปร่าง

3. สมมติฐานการวิจัย

ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 หลังใช้กิจกรรมการวาดภาพและระบายสีสูงกว่าก่อนใช้กิจกรรมการวาดภาพและระบายสี

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบทดลองเดี่ยว (One Group Pretest Posttest Design) โดยการทดลองก่อนเรียนและหลังเรียน มีลักษณะการทดลองนี้

ตารางที่ 1 สัญลักษณ์

กลุ่มตัวอย่าง	ก่อนทำกิจกรรม	กิจกรรม	หลังทำกิจกรรม
E	T ₁	X	T ₁

ความหมายของสัญลักษณ์

E แทน กลุ่มตัวอย่าง

T₁ แทน การทดสอบพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลอง

T₁ แทน การทดสอบพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยหลังการทดลอง

X แทน การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวแบบกลุ่ม

4.2 การดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 เป็นเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน คือ จันทร์ อังคาร พุธ ศุกร์ ในช่วงกิจกรรมเช้าเวลา 9:00 - 10:30 น. กิจกรรมละ 10 - 15 นาที จำนวน 12 แผน โดยมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

4.2.1 ขั้นเตรียมการ

1) ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อประสานงานกับโรงเรียนโชคชัยรังสิต ทำการศึกษาและเก็บข้อมูล ชี้แจงวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือจากโรงเรียน ในการดำเนินการวิจัย

2) ดำเนินการจัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ดำเนินการเก็บข้อมูลการวิจัยและการจัดกิจกรรมกับกลุ่มตัวอย่างจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานีไปยังโรงเรียนโชคชัยรังสิต จังหวัดปทุมธานี การวิจัยครั้งนี้ได้ใช้แบบแผนการวิจัยเชิงทดลอง (Experiments Research) โดยมีแผนการทดลองแบบ The one-group pretest-posttest design ใช้การวัดผลก่อนการทดลอง (Pretest) และวัดหลังการทดลอง (Posttest)

4.2.2 ขั้นตอนการ

1) ผู้วิจัยดำเนินการชี้แจงข้อมูลรายละเอียดในการดำเนินการทำกิจกรรมการวิจัยในครั้งนี้

2) ผู้วิจัยดำเนินการใช้ชุดกิจกรรมวาดภาพระบายสีโดยจัดแผนการดำเนินกิจกรรมกับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 12 ครั้ง จำนวน 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ครั้ง ครั้งละ 15 - 20 นาที และก่อนดำเนินกิจกรรมทุกครั้งจำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมต่างๆ ก่อนดำเนินกิจกรรมจริง ในตารางดำเนินกิจกรรมจึงจำเป็นต้องเผื่อเวลาเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ซึ่งกิจกรรมทั้งหมดผู้วิจัยและทีมงานเป็นผู้ดำเนินกิจกรรม

ตารางที่ 2 ตารางการดำเนินกิจกรรม

สัปดาห์ / เวลา	วัน	รายชื่อกิจกรรมวาดภาพระบายสี
1. 9:00 - 10:30 น.	จันทร์	สร้างทะเลและหาดทราย ครั้งที่ 1
	อังคาร	สร้างทะเลและหาดทราย ครั้งที่ 2
	พฤหัสบดี	วาดภาพอิสระด้วยสีเทียน
2. 9:00 - 10:30 น.	จันทร์	เรียนรู้เส้นผ่านดินน้ำมัน ครั้งที่ 1
	อังคาร	เรียนรู้เส้นผ่านดินน้ำมัน ครั้งที่ 2
	พฤหัสบดี	วาดภาพอิสระด้วยสีชอล์ก
3. 9:00 - 10:30 น.	จันทร์	สร้างรูปร่างจากกาว ครั้งที่ 1
	อังคาร	สร้างรูปร่างจากกาว ครั้งที่ 2
	พฤหัสบดี	วาดภาพอิสระด้วยสีน้ำ
4. 9:00 - 10:30 น.	จันทร์	ภาพพิมพ์ตัวฉัน
	อังคาร	ระบายสีบนท้องฟ้า
	พฤหัสบดี	วาดภาพอิสระด้วยสีไม้
5. 9:00 - 10:30 น.	จันทร์	กรอบรูปดอกไม้
	อังคาร	ดินน้ำมันเนื้ออย่าง
	พฤหัสบดี	ใส่สีดอกไม้ด้วยนิ้วมือ
6. 9:00 - 10:30 น.	จันทร์	ผนังถ้าธรรมชาติ
	อังคาร	นักออกแบบทรงผม
	พฤหัสบดี	วาดภาพอิสระด้วยสีน้ำมัน

3) นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

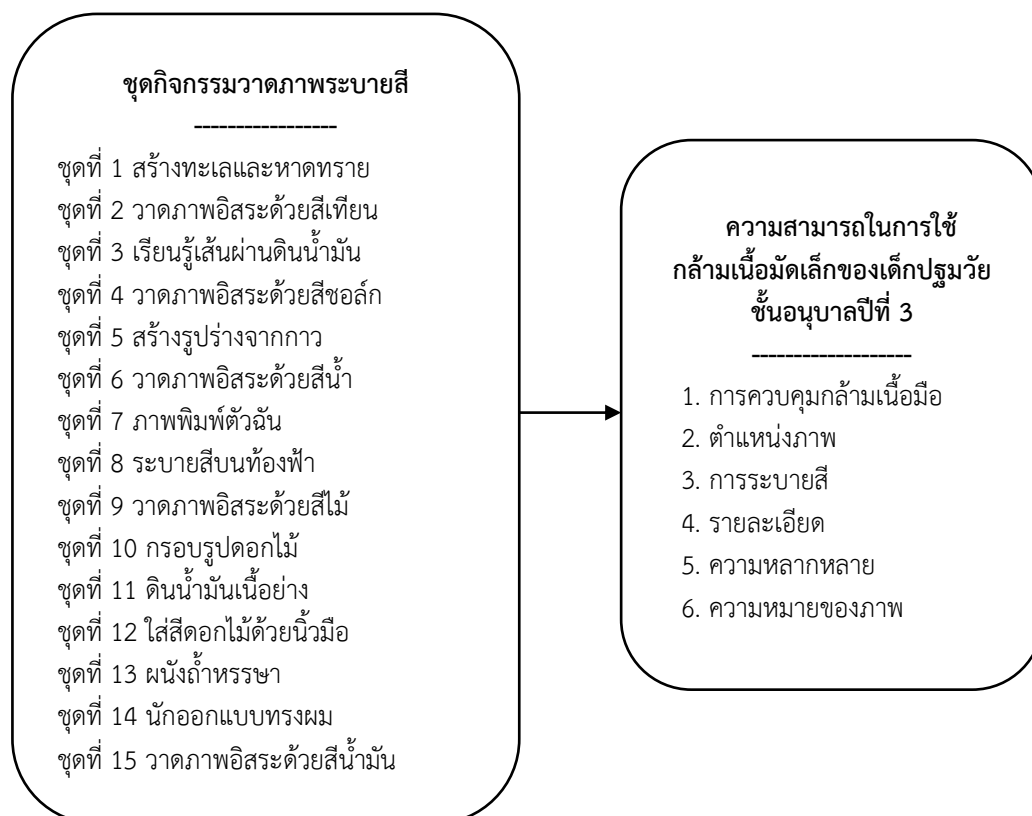
คณะผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองไปวิเคราะห์และหาคุณภาพ ดังนี้

5.1 ศึกษาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3/2 จากแบบบันทึกพัฒนาการการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กหลังการจัดกิจกรรมทุกครั้ง นำไปเขียนอภิปรายผลเชิงคุณภาพและหาค่าเฉลี่ยระดับคะแนนความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก

5.2 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมวาดภาพระบายสีเพื่อศึกษาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3/2

กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิดและทฤษฎีพฤติกรรมการพัฒนา กล้ามเนื้อมัดเล็กของกิเซลล์ (Gesell, 1940) ประกอบด้วย พฤติกรรมด้านการเคลื่อนไหว พฤติกรรมด้านการปรับตัว พฤติกรรมทางด้านภาษา และพฤติกรรมทางด้านนิสัยส่วนตัวและสังคมผ่านชุดกิจกรรมวาดภาพระบายสีเพื่อให้เด็กเกิดการ พัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ได้แก่ 1) ด้านการควบคุมกล้ามเนื้อมือ 2) ด้านตำแหน่งภาพ 3) ด้านการ ระบายสี 4) ด้านรายละเอียด 5) ด้านความหลากหลาย และ 6) ด้านความหมายของภาพ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ก่อน และหลังใช้การวาดภาพและระบายสี

ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ก่อนและ หลังใช้การวาดภาพและระบายสีโดยรวมและรายด้านเด็กปฐมวัยมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กหลังการจัด กิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมวาดภาพระบายสีเพื่อศึกษาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3/2 โรงเรียนโชคชัยรังสิต

ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย	N	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		$\bar{D}$	t	Sig.
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
1. การควบคุมกล้ามเนื้อมือ	32	39.73	11.64	60.30	14.59	20.57	36.17	.000**
2. ตำแหน่งภาพ	32	39.73	11.64	56.17	14.07	16.44	35.20	.000**
3. การระบายสี	32	14.13	13.14	24.30	6.83	10.17	22.19	.000**
4. รายละเอียด	32	13.39	10.70	31.78	7.26	18.39	26.97	.000**
5. ความหลากหลาย	32	14.13	13.14	24.30	6.83	10.17	22.19	.000**
6. ความหมายของภาพ	32	13.39	10.70	31.78	7.26	18.39	26.97	.000**
รวม	32	22.42	11.82	38.11	9.47	60.52	38.50	.000**

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า เด็กปฐมวัยมีชั้นอนุบาลปีที่ 3/2 มีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กรายด้านก่อนการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 13.39 - 39.73 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 10.70 - 13.14 หลังการจัดกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 24.30 - 60.30 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 6.83 - 14.59 คะแนน เมื่อพิจารณาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กก่อนการจัดกิจกรรมเด็กมีความสามารถโดยรวมมีคะแนนเฉลี่ย 22.42 คะแนนและหลังการจัดกิจกรรมเด็กมีการพัฒนาโดยรวมมีคะแนนเฉลี่ย 38.11 คะแนน โดยมีผลต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียนเท่ากับ 15.69 คะแนน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1. ด้านการควบคุมกล้ามเนื้อมือ ผลการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กโดยใช้การวาดภาพและระบายสีของเด็กปฐมวัยเด็กมีคะแนนสูงขึ้นกว่าก่อนจัดกิจกรรมเฉลี่ย 20.57 คะแนน ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วเด็กมีพัฒนาการด้านนี้สูงกว่าทุกด้าน และมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กหลังจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00

2. ด้านตำแหน่งภาพ ผลการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กโดยใช้การวาดภาพและระบายสีของเด็กปฐมวัยหลังการทดลองเด็กมีคะแนนเฉลี่ย 56.17 คะแนน มีคะแนนสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองเฉลี่ย 16.44 คะแนน และผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการจัดกิจกรรม เด็กมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กหลังจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00

3. ด้านการระบายสี ผลการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กโดยใช้การวาดภาพและระบายสีของเด็กปฐมวัยหลังการทดลองเด็กมีคะแนนเฉลี่ย 24.30 คะแนน มีคะแนนสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองเฉลี่ย 10.17 คะแนน และจากการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการจัดกิจกรรม เด็กมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กหลังจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00

4. ด้านรายละเอียด ผลการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กโดยใช้การวาดภาพและระบายสีของเด็กปฐมวัยหลังการทดลองเด็กมีคะแนนเฉลี่ย 31.78 คะแนน มีคะแนนสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองเฉลี่ย 18.39 คะแนน และจากการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการจัดกิจกรรม เด็กมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กหลังจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00

5. ด้านความหลากหลาย ผลการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กโดยใช้การวาดภาพและระบายสีของเด็กปฐมวัยหลังการทดลองเด็กมีคะแนนเฉลี่ย 24.30 คะแนน มีคะแนนสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองเฉลี่ย 10.17 คะแนน และจากการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการจัดกิจกรรม เด็กมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กหลังจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00

6. ด้านความหมายของภาพ ผลการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กโดยใช้การวาดภาพและระบายสีของเด็กปฐมวัยหลังการทดลองเด็กมีคะแนนเฉลี่ย 31.78 คะแนน มีคะแนนสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองเฉลี่ย 18.39 คะแนน และจากการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการจัดกิจกรรม เด็กมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กหลังจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00

และเมื่อนำมาวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 ก่อนและหลังใช้การวาดภาพและระบายสีโดยรวมและรายด้านพบว่า เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กหลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อภิปรายผล

ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ก่อนและหลังใช้การวาดภาพและระบายสี พบว่า การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 ก่อนและหลังใช้การวาดภาพและระบายสีโดยรวมและรายด้าน เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กหลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นผลมาจากเด็กปฐมวัยมีชั้นอนุบาลปีที่ 3/2 มีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กรายด้านก่อนการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 13.39 - 39.73 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 10.70 - 13.14 หลังการจัดกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 24.30 - 60.30 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 6.83 - 14.59 คะแนน เมื่อพิจารณาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กก่อนการจัดกิจกรรมเด็กมีความสามารถโดยรวมมีคะแนนเฉลี่ย 22.42 คะแนนและหลังการจัดกิจกรรมเด็กมีการพัฒนาโดยรวมมีคะแนนเฉลี่ย 38.11 คะแนน โดยมีผลต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียนเท่ากับ 15.69 คะแนน และการจัดกิจกรรมวาดภาพและระบายสีเป็นกิจกรรมที่มีความหลากหลายเป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กได้ดีซึ่งสอดคล้องกับฟิชเชอร์และเทอร์รี่ (Fisher & Terry, 1997) ที่กล่าวว่าการจัดประสบการณ์ให้เด็กเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กก่อนจะเริ่มหัดเขียนสามารถทำได้โดยการวาดรูประบายสีการวาดโดยใช้เส้นพื้นฐานต่างๆ เช่น เส้นตรง วงกลม การใช้นิ้ววาดเส้นลงบนกระเบาะทราย หรือการระบายสีด้วยนิ้วมือ ทั้งนี้ยังเป็นส่วนช่วยส่งเสริมความสามารถด้านวิชาการในเรื่องพื้นฐานการเขียนได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับแลมเม (Lamme, 1978) ที่กล่าวว่าประสบการณ์ในการเขียนจะสร้างขึ้นได้เมื่อเด็กมีความมั่นใจมากขึ้นในการจับอุปกรณ์กิจกรรมวาดภาพและระบายสีจึงเป็นกิจกรรมที่ทำให้เด็กได้สัมผัสกับวัตถุที่หลากหลายสร้างความมั่นใจให้แก่เด็ก สามารถส่งเสริมด้านการควบคุมกล้ามเนื้อของเด็กเป็นอย่างดี อีกทั้งยังมีสื่ออุปกรณ์ต่างๆ ที่ผู้วิจัยจัดให้กับนักเรียนถือว่าเป็นสิ่งแวดล้อมอย่างหนึ่งที่มีส่วนช่วยให้เด็กได้เกิดความสนใจในการวาดภาพลงรายละเอียดจากสิ่งเร้าต่างๆ เช่น สีชนิดต่างๆ ที่มีความแตกต่างกันทางคุณสมบัติเช่น สีเทียน สีชอล์ก สีน้ำ สีเมจิก สีไม้ สีผสมขาว และวัสดุที่ใช้ในการรองรับที่มีพื้นผิวที่แตกต่างกัน เช่น กระดาษชนิดที่แตกต่างกัน ผ้าดิบ กระดาษทราย โฟม ฟิวเจอร์บอร์ด เป็นต้น และที่สำคัญคือ การส่งเสริมให้เด็กได้ทำกิจกรรมศิลปะการวาดภาพลงรายละเอียดแล้วให้เด็กได้เรียนรู้จากผลงานที่ตนเองทำวิธีการนี้เป็นการช่วยส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาทักษะการรับรู้การสังเกต การใช้จินตนาการและมโนภาพ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาทักษะทางการวาดภาพให้สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทองใบ สวัสดิ์ผล (2561) ที่ได้ศึกษาการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กที่ส่งผลต่อการเขียนของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลที่ 3 โรงเรียนการกุศลวัดบ้านก่อ อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า กิจกรรมที่พัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก เป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนสามารถควบคุมการทำงานของกล้ามเนื้อและตาให้ทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ กิจกรรมการปั้น การวาดภาพระบายสี การพิมพ์ภาพ และงานกระดาษ

การเสริมแรงในขณะที่ได้กำลังวาดภาพ ผู้วิจัยจะคอยให้กำลังใจด้วยการกล่าวชื่นชมผลงานของเด็กๆ และเอาใจใส่ตลอดการทำงาน ขณะที่เด็กทำกิจกรรมวาดภาพอิสระเด็กจะเริ่มเอารูปทรงต่างๆ มาวาดผสมผสานกัน เมื่อเด็กเอารูปทรงมาประกอบเข้าด้วยกันเป็นการเริ่มพัฒนาการออกแบบ เด็กจะแสดงความสามารถในการใช้รูปทรงหลายๆ รูปทรงได้อย่างคล่องแคล่วอย่างหลากหลาย ตามความคิดและจินตนาการของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับกฎการเรียนรู้ของธอร์นไคค์ (Thorndike) ที่กล่าวว่า ถ้าเด็กมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ เด็กจะเกิดความพอใจและเมื่อผลงานที่ออกมาน่าพอใจ เด็กก็ต้องการ

ที่จะทำงานนั้นซ้ำๆ อีก เมื่อมีโอกาสกระทำซ้ำบ่อยๆ และมีการปรับปรุงอยู่เสมอ ผลงานจะดีขึ้น สอดคล้องกับโลเวนเฟลด์ (Lowenfeld, 1970) ที่ได้กล่าวถึงการวาดภาพว่า การเจริญเติบโตทางด้านร่างกาย (Physical Growth) การวาดภาพกับความเจริญเติบโต ด้านร่างกาย เป็นการแสดงออกที่ชี้ให้เห็นความสามารถของการใช้สายตาที่สัมพันธ์กับการเคลื่อนไหวในส่วนที่ต้องใช้ทักษะในการควบคุมทิศทางและการลากเส้น การเจริญเติบโตของร่างกายจะทำให้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการวาดที่เริ่มจากการขีดเขียน (Scribbling Stage) เป็นเส้นยุ่งๆ ไปสู่ความสามารถควบคุมเส้นให้เป็นระเบียบขึ้นเรื่อยๆ การเคลื่อนไหวของเส้นจะเป็นอย่างซ้ำๆ อยู่ระยะหนึ่ง แล้วจะสามารถลากเส้นให้เป็นรูปทรงให้ปรากฏขึ้นและเมื่อเด็กเจริญเติบโต

พัฒนาการทางทักษะการเคลื่อนไหวจะทำให้รูปแบบการวาดพัฒนาจากเส้นที่วาดเป็นรูปร่างง่ายๆ ไปสู่รูปร่างที่เลียนแบบของจริงมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรวีพร ผาदान (2557) ได้ศึกษาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การฝึก ตัด ปะเศษวัสดุ ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การฝึก ตัด ปะเศษวัสดุ มีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กหลังการ ทดลองอยู่ในระดับดี ซึ่งสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 งานวิจัยของของณัฐนรี บุบผศิริ (2564) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กสำหรับเด็กที่มีภาวะอหิซึม ผลการวิจัย พบว่า เด็กออทิสติกที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ มีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กโดยรวมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และงานวิจัยของรวีวรรณ สุวรรณเจริญ (2554) ได้ศึกษาการคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยแป้งโดกับลูกกลิ้งหลายลาย พบว่า การคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยแป้งโดกับลูกกลิ้งหลายลายมีการเปลี่ยนแปลงสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมโดยด้านการอุปมาอุปไมยเป็นอันดับแรก รองลงมาด้านการจัดประเภท ด้านอนุกรมและด้านจำแนกเป็นด้านสุดท้าย

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กโดยใช้กิจกรรมวาดภาพระบายสีของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ทำให้ได้รับองค์ความรู้ใหม่ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ครูผู้สอนควรวิเคราะห์เด็กเป็นรายบุคคลเพื่อออกแบบการเรียนรู้ กำหนดเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพเด็ก จากนั้นตรวจสอบแผนการจัดประสบการณ์ก่อนนำไปใช้

ขั้นที่ 2 ครูผู้สอนจัดกิจกรรมตามทีออกแบบไว้ และเด็กทุกคนควรมีส่วนร่วมกับครูตลอดกิจกรรม ใช้หลักการเทคนิคที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย มีความยืดหยุ่น ให้คำแนะนำ ให้การช่วยเหลือเด็กตลอดกิจกรรม

ขั้นที่ 3 ครูและเด็กร่วมพูดคุยในการจัดการเรียนการสอนที่จะเชื่อมโยงในคาบเรียนต่อไป ออกแบบสื่อหรือกิจกรรมวาดภาพระบายสีต่างๆ ที่สอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้ มีการประเมินสื่อที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมนั้นๆ เพื่อประเมินพัฒนาการเด็กอย่างต่อเนื่อง

ขั้นที่ 4 ครูผู้สอนออกแบบเครื่องมือ สื่อ กำหนดเกณฑ์การประเมินในการวัดคุณภาพของเครื่องมือ สื่อ โดยมีการประเมินที่หลากหลาย เช่น การสังเกต การสนทนา การสัมภาษณ์ เป็นต้น โดยปฏิบัติหลายๆ ครั้งอย่างต่อเนื่อง จนมั่นใจว่าเป็นพฤติกรรมที่แท้จริง จากนั้นประเมินและบันทึกผลและนำเสนอผลวิเคราะห์พัฒนาการของเด็กในการใช้ทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็กมาชี้แจงเด็กในชั้นเรียน รายงานผลพัฒนาการแก่ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กโดยใช้กิจกรรมวาดภาพระบายสีของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 สรุปได้ ดังนี้

ผลการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กโดยใช้กิจกรรมวาดภาพระบายสีของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3/2 พบว่า ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ก่อนและหลังใช้การวาดภาพและระบายสีโดยรวมและรายด้าน เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กหลังการจัดกิจกรรมสูง

กว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่ากิจกรรมวาดภาพระบายสีสามารถพัฒนาการควบคุมกล้ามเนื้อได้อย่างดี ทั้งยังช่วยส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์และพัฒนาการด้านร่างกาย การประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อเล็ก การทำงานประสานกันระหว่างมือและตา เป็นการช่วยส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาทักษะการรับรู้การสังเกต การใช้จินตนาการและมโนภาพ สามารถถ่ายทอดประสบการณ์การรับรู้และสิ่งที่ได้จากการสังเกต ฟินิจิเคราะห์ หรือวิเคราะห์สิ่งต่างๆ ออกมาเป็นภาพ ซึ่งครูผู้สอนสามารถนำไปใช้พัฒนาเด็กได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กโดยใช้กิจกรรมวาดภาพระบายสีของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 สามารถนำไปใช้พัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กได้เป็นอย่างดี ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน ควรกำหนดนโยบายในการพัฒนาครูผู้สอนเด็กปฐมวัยได้พัฒนากิจกรรมการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยทั้งประเทศอย่างเป็นรูปธรรม

2. ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาผลการจัดกิจกรรมวาดภาพระบายสีในกลุ่มเด็กพิเศษ เช่น เด็กที่มีพัฒนาการกล้ามเนื้อไม่แข็งแรง เด็กที่มีความบกพร่องทางสมอง เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาพัฒนาการด้านอื่นๆ ของเด็กปฐมวัย เช่น พัฒนาการทางอารมณ์ การฝึกสมาธิ โดยการจัดกิจกรรมวาดภาพระบายสี

2.3 ควรมีการศึกษาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยจากการทำกิจกรรมอื่นๆ เช่น การถัก การสาน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2551). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: เบรน-เบส.
- ชุดิมา เล็กพงศ์. (2545). การส่งเสริมรากฐานการเรียนรู้: ก้าวอย่างที่สำคัญจากปฐมวัยสู่ประถมศึกษา. *วารสารวิชาการการ จัดการภาครัฐและเอกชน*, 4(2), 196-206.
- ณัฐนรี บุบผศิริ. (2564). *การพัฒนาชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิซึม*. (การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- ทองใบ สวัสดิ์ผล. (2561). *การจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กที่ส่งผลต่อการเขียนของเด็กปฐมวัยระดับชั้น อนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนการกุศลวัดบ้านก่อ อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด*. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม).
- ประสน จุมพรม. (2550). *ทักษะทางการวาดภาพของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมวาดภาพอิสระ*. (การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- ปรารธนา กุศลโกลม และ สุรสา จันทนา. (2565). การพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยด้วย กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์. *วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์*, 7(3), 155-164.
- ผกานันต์ น้อยเนียม. (2556). *ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กอายุ 4-5 ปี ที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะ สร้างสรรค์ด้วยดิน*. (การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- ยศวีร์ สายฟ้า. (2557). รอยเชื่อมต่อการเรียนรู้ระหว่างชั้นเรียนอนุบาลและประถมศึกษา: ก้าวอย่างที่สำคัญของเด็ก ประถมศึกษา. *วารสารครุศาสตร์*, 42(3), 143-159.

- รวีพร ผาด่าน. (2557). *ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การฉีก ตัด ปะเศษวัสดุ*. (การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- รวีวรรณ สุวรรณเจริญ. (2554). *ความคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยแป้งโดกับลูกกลิ้งหลายลาย*. (การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- รุ่งรวี กนกวิบูลย์ศรี. (2555). วาดรูปบรรยายสื่อย่างไรให้ได้พัฒนาการรอบด้าน. *นิตยสารรักลูก*, 30(353), 190.
- _____. (2555). อนุบาล 2 แล้วยังเขียนหนังสือไม่ค่อยได้. *นิตยสารรักลูก*, 30(357), 199.
- โรงเรียนโชคชัยรังสิต. (2565). *ผลการประเมินคุณภาพภายนอก*. สืบค้น 15 มิถุนายน 2565. จาก <http://chokchai.ac.th/ccr/18056503/>.
- สรวพร ฤศลส่ง. (2553). *สุนทรียภาพทางศิลปะระดับปฐมวัย*. เพชรบูรณ์: ดีดีการพิมพ์.
- Fisher, J. and Terry, A. (1997). *Children's Language and the Language Arts*. Massachusetts: Allyn & Bacon
- A Simon & Schuster.
- Gesell, A. (1940). *The First Five Years of life: A Guide to the Study of the Preschool Child*. New York: Harper.
- Huffman, J. M., & Fortenberry, C. (2011). Developing fine motor skills. *Young Children*, 66(5), 100-103.
- Lamme, L. L. (1978). Handwriting: In an Early Childhood Curriculum. *Young Children*, 1(35), 20-27.
- Lowenfeld, V. & Brittain, L. (1970). *Creative and mental Growth*. (5th ed.) New York: The Macmillan.